

**ABU RAYXON BERUNIY NOMIDAGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI**

**IJTIMOIIY-IQTISODIY FANLAR FAKULTETI
BIZNES VA BOSHQARUV KAFEDRASI**

**INSON RESURSLARINI BOSHQARISH
FANINING O`QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi: 60411400 – Inson resurslarini boshqarish

Urganch - 2025

Mazkur o'quv dastur Urganch davlat universiteti kengashining 2025-yil "29"-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Fan/modul kodi HUMRM6	ECTS - Kreditlar 6			
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 5		
Fanning nomi	Jami yuklama (soat)	Ma`ruza	Amaliy	Mustaqil
Inson resurslarini boshqarish	180	36	36	108

1. I.Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga inson resurslarini boshqarishning asoslari, inson resurslarini boshqarish konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi, tashkilotning inson resurslariga bo'lgan ehtiyojini aniqlash, xodimlarni rag'batlantirish va motivatsiyalash usullari, ish joyida xodimlarni kasbiy moslashtirishning shakllanish tizimlari, tashkilotda inson resurslaridan foydalanishni tashkiliy boshqarish, tashkilotda inson resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, inson resurslaridan samarali foydalanishni hisoblash va boshqarish, inson resurslarini sifat jihatidan boshqarish, xodimlarni ishga yollash, foydalanish va ishdan bo'shatishni shartnomaviy tartibga solish, xodimlarni tanlash, joy-joyiga qo'yish va lavozimlarga birlashtirish, inson resurslarini boshqarishning zamonaviy konsepsiyalarining asosiy tamoyillari hamda mehnat sohasida ijtimoiy sherikchilik mexanizmlarining nazariy-amaliy tomonlarini o'rganish va tadqiq etish masalalari o'rganiladi.

Talabalar fan bo'yicha quyidagi bilimlarga ega bo'ladilar: inson resurslarini boshqarishning asosiy maktablarini aniqlash va tanqidiy baholash; zamonaviy tashkilotlarda inson resurslarini boshqarishning tabiati va rolini tushunish va bilimlarni rivojlantirish; HR strategik yondashuvini baholash qobiliyati; HR amaliyotidagi asosiy tendensiyalarni baholash; zamonaviy inson resurslarini boshqarishning jarayonlarini, tartiblarini va amaliyotlarini tanqidiy baholash; inson resurslarini boshqarish va sanoat munosabatlari haqida boshqaruv nuqtai nazaridan tanqidiy qarashlar;

Fanning vazifasi - talabalarga inson resurslarini boshqarishning nazariy asoslari bilan tanishtirish hamda ularni zamonaviy bilim va ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Shuningdek talabalar inson resurslarini boshqarish jarayonlari va amaliyotlari bilan bog'liq asosiy masalalar haqida bilim va tushunchalarni o'zlashtirish qobiliyatini rivojlantirish va talabalarga inson resurslarini boshqarish sohasidagi tadqiqotlarni tanqidiy tushunish imkoniyati o'rganiladi.

II.Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

1-mavzu.

ZAMONAVIY SHAROITLARDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHNING TUTGAN O'RNI VA STRATEGIYASI.

Inson resurslarini boshqarish va sanoat munosabatlariga kirish. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida inson resurslarini boshqarish ahamiyatining o'sishi, inson resurslarini boshqarish xususiyatlari, inson resurslarini boshqarish bosqichlari, "Personal" ("inson resurslari") tushunchasining mazmuni, inson resurslarini boshqarishning yettita asosiy ko'rinishlari.

2-mavzu.

RESURSLARNI REJALASHTIRISH VA MEHNAT RESURSLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI

Mehnat resurslarini rejalashtirish, Mehnat resurslari bozori nazariyasi va tendensiyalari, Mehnat bozorining rivojlanish konsepsiyasi va qoidalari, Mehnat bozori strukturasi, mohiyati va zamonaviy mehnat bozorining xususiyatlari. Mehnat resurslariga ish haqi va imtiyozlarni aniqlash, Zamonaviy mehnat bozori xususiyatlari

3-mavzu.

Tashkilotni xodimlar bilan ta'minlash.

Mehnat jamoalarini boshqarish tushunchasi, Xodimlarni boshqarish tizimi Xodimlarni boshqarish tamoyillari, Xodimlarni rejalashtirish, Mehnat bozoridagi bog'liqlik jihatlar va Ichki omillarni baholash tahlili, Xodimlarni boshqarish samaradorligi

4-mavzu.

BOSHQARUV FAOLIYATI ELEMENTLARI VA ULARDAN BOSHQARUV JARAYONIDA SAMARALI FOYDALANISH

Boshqaruv va uning uslublari, Boshqaruv taktikasi va strategiyasi va uning vositalari, Rahbar boshqaruv uslublari, Rahbarlik uslublarining turlanishi, Tanqidga qo'yiladigan asosiy talablar, Zamonaviy rahbar sifatleri

5-mavzu.

Ish faoliyatini boshqarish va mukofotlash.

Motivatsiya tushunchasi, Motivatsiyaning boshlang'ich va klassik nazariyalari. Gotorn tadqiqotlari, Maslouning ehtiyojlar nazariyasi. Motivatorlar va gigiyenik faktorlar nazariyasi, Motivatsiya borasidagi zamonaviy muammolar, Tashkilotda madaniy shart-sharoitlarning o'zgarishi, Xodimlar faoliyat ko'lamining kengaytirilishi va ish joylarining mukammallashtirilishi.

6-mavzu.

INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA BOSHQARISH VA NAZORAT.

Birgalikda boshqarish haqida tushuncha va ishlab chiqarish sharoitida uning ahamiyati, Boshqarish va nazorat tizimi, Kadrlarning martaba bo'yicha ko'tarilishi va uni rejalashtirish, Qaror qabul qilish jarayoni va muammolarni hal qilish usullari, Nazoratni tashkil qilish mexanizmi, Rahbar mehnati, vazifalari va uni tashkil etish

7-mavzu.

INSON RESURLARINI BOSHQARISH JARAYONIDA ISH FAOLIYATINING SIFATI VA MIQDORINI BAHOLASH MUAMMOLARI

Sifatni nazorat qilish tizimi. Sifatni boshqarish, Sifatni nazorat qilishga personalni jalb qilish. Sifatni har tomonlama boshqarish konsepsiyasi Sifatni boshqarish konsepsiyasining asosiy elementlari, Yakka tartibdagi faoliyatga haq to'lash va mukofatlash o'rtasidagi o'zaro bog'lanish, Foyda va maqsadga erishishda qatnashish. Foydalarda qatnashish, Xodim faoliyatini baholash

8-mavzu.

Teng imkoniyatlar, xilma-xillikni boshqarish va ish-hayot muvozanati.

Jamiyatning ijtimoiy strukturasi va inson resurslarini boshqarish, Inson resurslarini boshqarish va ijtimoiy munosabatlar, Inson resurslarini boshqarish va istiqboldagi muammolar, Tashkilot madaniyati boshqaruv faoliyatining obyekt sifatida, Tashkilot madaniyatiga ta'sir etuvchi omillar

9-mavzu.

INSON RESURLARI BOSHQARISHDA INNOVATSIYA

Kadrlar tizimida innovatika, Qarorlar qabul qilish, strategiya, taktika, personalni rivojlantirish va yangilash usullarini ishlab chiqish imkoniyatlari Kadrlar yangilashlarining mohiyati va tasniflanishi Innovatsion menejment obyektlari, Kadrlar innovatsiyalarining tashkiliy shakllari, Personalni boshqarish yo'nalishlari va sohalari bo'yicha IKM funksiyalari

10-mavzu.

INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA YETAKCHILIK

Yetakchilik nazariyasi asoslari, Yetakchilik uslublari, Zamonaviy rahbar sifatlari

11-mavzu.

INSON RESURLARINI KARYERASINI REJALASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH

Karyera tushunchasi va bosqichlari, Personal karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish, Kadrlar zaxirasi bilan ishlash .

12-mavzu.

Ishdagi ziddiyatlarni boshqarish

Ijtimoiy guruhlar va ularning xususiyatlari, Jamoani tashkil etish, Mehnat nizolari va ularni boshqarish

13-mavzu.

INSON RESURLARI FAOLIYATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY USLUBLARI

Ishchi kuchidan chiqish. Inson resurslari faoliyatini baholashning mohiyati va uning zamonaviy uslublari Inson resurslarini attestatsiyadan o'tkazish, Mutaxassislarni baholash mezonlari

14-mavzu.

INSON RESURSLARINI BOSHQARISH USULLARI

Boshqarish usullari to'g'risida tushuncha, Boshqarishning tashkiliy-ma'muriy usullari, Boshqarishning iqtisodiy usullari, Boshqarishning ijtimoiy-ruhiy usullari.

15-mavzu.

Ish joylarida jamoaviy vakillik va ishtirok.

Inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilishning mohiyati va tamoyillari. Inson resurslarini muhofaza qilish tizimidagi institutlar va ularning faoliyati korxonada va tashkilotlarda inson resurslarini ijtimoiy muhofaza qilish tizimi Ijtimoiy nafaqalar, ularning turlari va tayinlanish tartibi.

16-mavzu.

Xalqaro inson resurslarini boshqarish.

AQSH va Yaponiyada xodimlarni boshqarishning asosiy tamoyillari Yirik korporatsiya misolida kadrlar xizmati faoliyatini tashkil etish Yaponiyada inson resurslarini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari

17-mavzu.

Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish.

Ishchi kuchi sifatini oshirish Kadrlar tayyorlash milliy dasturi — uzluksiz ta'limning "O'zbek modeli" Inson resurslarining uzluksiz ta'limini tashkil etish Masofadan turib o'qitish Inson resurslarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Zamonaviy sharoitlarda inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni va strategiyasi
2. Resurslarni rejalashtirish va mehnat resurslari bozorini rivojlantirish tendensiyalari
3. Tashkilotni xodimlar bilan ta'minlash.
4. Boshqaruv faoliyati elementlari va ulardan boshqaruv jarayonida samarali foydalanish
5. Ish faoliyatini boshqarish va mukofotlash.
6. Inson resurslarini boshqarishda boshqarish va nazorat
7. Jamiyat ijtimoiy rivojlanishida inson resurslarini boshqarishning tutgan o'rni
8. Teng imkoniyatlar, xilma-xillikni boshqarish va ish-hayot muvozanati .
9. Inson resurslari boshqarishda innovatsiya
10. Inson resurslarini boshqarishda yetakchilik
11. Inson resurslarini karyerasini rejalashtirish va rivojlantirish
12. Ishdagi ziddiyatlarni boshqarish.
13. Inson resurslari faoliyatini baholashning zamonaviy uslublari
14. Inson resurslarini boshqarish usullari
15. Ish joylarida jamoaviy vakillik va ishtirok.

16.Xalqaro inson resurslarini boshqarish.

17.Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

- **Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:**

- Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida inson resurslarini boshqarish ahamiyatining o'sishi,

- Inson resurslarini boshqarish xususiyatlari

- Inson resurslarini boshqarish bosqichlari,

- "Personal" ("inson resurslari") tushunchasining mazmuni,

- Inson resurslarini boshqarishning yettita asosiy ko'rinishlari.

- Mehnat resurslarini rejalashtirish,

- Mehnat resurslari bozori nazariyasi va tendensiyalari,

- Mehnat bozorining rivojlanish konsepsiyasi va qoidalari,

- Mehnat bozori strukturasi,

- Mohiyati va zamonaviy mehnat bozorining xususiyatlari.

- Mehnat resurslariga ish haqi va imtiyozlarni aniqlash,

- Zamonaviy mehnat bozori xususiyatlari

- Mehnat jamoalarini boshqarish tushunchasi,

- Xodimlarni boshqarish tizimi

- Xodimlarni boshqarish tamoyillari,

- Xodimlarni rejalashtirish,

- Mehnat bozorida bog'liqlik jihatlari va Ichki omillarni baholash tahlili,

- Xodimlarni boshqarish samaradorligi.

- Boshqaruv va uning uslublari,

- Boshqaruv taktikasi va strategiyasi va uning vositalari,

- Rahbar boshqaruv uslublari,

- Rahbarlik uslublarining turlanishi,

- Tanqidga qo'yiladigan asosiy talablar,

- Zamonaviy rahbar sifatleri

- Motivatsiya tushunchasi,

- Motivatsiyaning boshlang'ich va klassik nazariyalari.

- Gotorn tadqiqotlari, Maslouning ehtiyojlar nazariyasi.

- Motivatorlar va gigiyenik faktorlar nazariyasi,

- Motivatsiya borasidagi zamonaviy muammolar,

- Tashkilotda madaniy shart-sharoitlarning o'zgarishi,

- Xodimlar faoliyat ko'lamining kengaytirilishi va ish joylarining

mukammallashtirilishi

- Birgalikda boshqarish haqida tushuncha va ishlab chiqarish sharoitida uning ahamiyati,

- Boshqarish va nazorat tizimi,

- Kadrlarning martaba bo'yicha ko'tarilishi va uni rejalashtirish,

- Qaror qabul qilish jarayoni va muammolarni hal qilish usullari,

- Nazoratni tashkil qilish mexanizmi,

- Rahbar mehnati, vazifalari va uni tashkil etish

2.	<p>V.Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inson resurslarini boshqarishning asoslari, - inson resurslarini boshqarish konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi, - tashkilotning inson resurslariga bo'lgan ehtiyojini aniqlash, - xodimlarni rag'batlantirish va motivatsiyalash usullari, - ish joyida xodimlarni kasbiy moslashtirishning shakllanish tizimlari, - tashkilotda inson resurslaridan foydalanishni tashkiliy boshqarish, - tashkilotda inson resurslaridan foydalanishni rejalashtirish, - inson resurslaridan samarali foydalanishni hisoblash va boshqarish, - inson resurslarini sifat jihatidan boshqarish, - xodimlarni ishga yollash, foydalanish va ishdan bo'shatishni shartnomaviy tartibga solish, - xodimlarni tanlash, joy-joyiga qo'yish va lavozimlarga biriktirish, - inson resurslarini boshqarishning zamonaviy konsepsiyalarining asosiy tamoyillari hamda mehnat sohasida ijtimoiy sherikchilik mexanizmlarining nazariy-amaliy tomonlarini o'rganish va tadqiq etish ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.
3.	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ma'ruzalar; - interfeol keys-stadilar: - seminarlar (mantiqiy fikrlash. tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimorlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
4.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>

<p>5.</p>	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Human Resource Management. Fifteenth Edition/Robert L.Malthis, John H.Jackson Sean R. Valentine. Patricia A. Megllich 2017.2014 Cengage Learning WCN 02.200.206 2. Abdurahmonov Q.X., va boshqalar., Inson taraqqiyoti.Darslik . T-«Fan va texnologiya».2014.-234 b 3. Abdurakhmanov K.Kh. Management of tourism: Tutorial. - Jakarta.: Gundarama Publisher, 2014.-350 c 4. Kartashova L.V. Upravlenie chelovecheskimi resursami : Uchebnik/ L. V. Kartashova. -M.: INFRA-M, 2014.-456 s 5. Kruglova N.Yu. Основы менеджмента: учебное пособие / N.Yu. Kruglova.- M.: KNORUS, 2014.-421s 6. Abduraxmanov.K.X.i drugie.Chelovecheskoe razvitie. Uchebnik. “Fan va texnologiya”, 2012. – 364 s. 7. Gimpelson V.D. Dvijenie rabochey silы. Uchebnoe posobie. – M.: IM EMO RAN, 2009. – 457 str. <p>Qo’shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2018.– 72 b. 2. O‘zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi. www.lex.uz 3. O‘zbekiston Respublikasining «Xususiyl korxonalar to‘g‘risida»gi Qonuni. Qonun va qarorlar. www.lex.uz 4. O‘zbekiston Respublikasining «Mas’uliyati cheklangan va qo‘shimcha mas’uliyatli jamiyatlar to‘g‘risida»gi Qonuni 2001 yil 6 dekabr // Tadbirkorlikka oid qonun hujjatlari to‘plami. 1 tom. - T.: O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, 2011. <p>Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.stat.uz – Ўзбекистон Давлат статистика қўмитаси сайти. 2. www.lex.uz – Ўзбекистон Республикаси Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси. 3. www.minesononu.uz – Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги сайти. 4. www.mehnat.uz – Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг сайти
<p>6.</p>	<p>Abu Rayxon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.</p>
<p>7.</p>	<p>Fan/modul uchun mas’ul: Durumov T.G’.-UrDU, “Biznes va boshqaruv” kafedrası o’qituvchisi, Ermetova I.T. - UrDU, “Biznes va boshqaruv” kafedrası o’qituvchisi,</p>
<p>8.</p>	<p>Taqrizchilar: M.Aminova - UrDU, “ Biznes va boshqaruv ” kafedrası dotsenti, PhD N.Sapayeva - UrDU, “ Biznes va boshqaruv ” kafedrası v.b dotsenti, PhD</p>